

↔ Konferencje ♦ Seminaria ♦ Informacje ♦ Spotkania ♦ Zjazdy ♦ Targi ♦ Wystawy

Konferencja „WYLEGARNIA 2014”, 4-5 września 2014, Serwy k. Augustowa

Konferencja „Wylęgarnia 2014” została zorganizowana już po raz piąty w ramach operacji pt. „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchowu organizmów wodnych”, dofinansowanej ze środków Unii Europejskiej z funduszu Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w zakresie środka 3.1. *Działania wspólne* (Umowa nr 00002-61720-OR1400001/10). Bardziej szczegółowe informacje o tej operacji znajdują się na stronie internetowej www.wylegarnia.infish.com.pl. Każdego roku konferencja odbywa się w innym regionie Polski. Tym razem było to Pojezierze Augustowskie, a dokładniej miejscowość Serwy położona kilkanaście kilometrów od Augustowa. W tej właśnie miejscowości znajduje się Hotel Albatros położony w samym sercu Puszczy Augustowskiej, nad brzegiem jeziora Serwy. To właśnie w tym obiekcie, w dniach 4-5 września, zostało zorganizowane tegoroczne spotkanie wylęgarnicze.

W konferencji udział wzięło ponad 110 uczestników reprezentujących szeroko rozumiany sektor rybactwa i akwakultury, a mianowicie przedstawiciele praktyki rybackiej, organizacji wędkarskich, administracji państwowej i jednostek naukowych. Część merytoryczna konferencji została podzielona na 3 sesje referatowe, w których przedstawiono 20 doniesień. Pierwsza sesja, której przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Krzywosz z Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie (IRS w Olsztynie) poświęcona była problematyce zarybień. Pierwszy referat o dość intrygującym tytule, a mianowicie „Kontrowersje związane z wpływem zarybiania na naturalne populacje ryb” zaprezentował prof. dr hab. Andrzej Ciereszko z Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie (PAN w Olsztynie). W swoim wystąpieniu skupił się na zagadnieniu potencjalnego wpływu praktyk

wylęgarniczych/zarybień na zmienność genetyczną dzikich populacji ryb. Dr Maciej Mickiewicz (IRS w Olsztynie) scharakteryzował jeziorową gospodarkę zarybieniową i przedstawił ranking znaczenia ważniejszych, zarybianych gatunków ryb. Z kolei prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (UWM w Olsztynie) próbowała zainteresować i zainspirować uczestników konferencji metodami/sposobami poprawy efektywności zarybień wód otwartych. W tej sesji referaty wygłosili również koledzy ze Szczecina, a mianowicie mgr

Rafał Pender z Polskiego Związku Wędkarskiego Okręg w Szczecinie i prof. dr hab. Krzysztof Formicki z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (ZUT w Szczecinie). Swoimi spostrzeżeniami na temat wsiedlania raków do wód otwartych podzielił się dr Dariusz Ulikowski (IRS w Olsztynie) i był to ostatni referat w tej sesji. Druga sesja dotyczyła trochę innej problematyki, ale również ściśle związanej z zarybieniami, a mianowicie znakowania ryb. Poprowadził ją prof. dr hab. Ryszard Bartel (IRS w Olsztynie), a *gros* referatów zostało zaprezentowane przez pracowników IRS w Olsztynie. W kolejności wygłaszania referatów byli to: dr Agata Kowalska, dr Andrzej Kapusta, dr hab. Mirosław Szczepkowski, prof. IRS i prof. dr hab. Zdzisław Zakęś. Omówiono w nich różnorakie metody znakowania ryb, odnosząc się do ich zalet i wad, koncentrując się na ich aplikacyjności i możliwościach zastosowania w odniesieniu do materiału zarybieniewego

wsiedlanego do naszych rzek i jezior. W tej sesji metodę masowego znakowania ryb w immersji zaprezentował dr Krzysztof Kozłowski (UWM w Olsztynie). Po drugiej sesji uczestnicy udali się na kilkugodzinną wycieczkę po Biebrzańskim Parku Narodowym, po czym odbyła się mniej merytoryczna część pierwszego dnia, czyli uroczysta kolacja.

Kolejnego dnia przeprowadzona została trzecia sesja referatowa, a jej moderatorem był prof. dr hab. Jacek Wolnicki (IRS w Olsztynie). W sumie, w trakcie jej trwania zaprezentowano 9 prezentacji, które dotyczyły problematyki rozrodu i podchowu ryb, czyli wylęgarnictwa. Kolejno swoje referaty wygłosili: mgr Tomasz Krepski (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr hab. Roman Kujawa (UWM w Olsztynie), dr Grzegorz Dietrich (PAN w Olsztynie), dr Beata Cejko (PAN w Olsztynie), mgr Stefan Wach (IRS w Olsztynie), dr Justyna Sikorska (IRS w Olsztynie), mgr Krzysztof Wunderlich (IRS

w Olsztynie). Ostatnie dwie prezentacje dotyczyły spraw związanych z badaniami genetycznymi ryb, a zaprezentowały je: dr Danijela Popović (Uniwersytet Warszawski) i mgr Hanna Panagiotopoulou (PAN w Warszawie). Po trze-

niej sesji referatowej odbyła się sesja plakatowa, na której zaprezentowano 25 posterów. Wyświetlony został również film dokumentalno-promocyjny, zrealizowany w ramach V etapu ww. operacji, dotyczący spraw związanych ze znakowaniem ryb, zresztą bardzo dobrze odebrany przez uczestników konferencji. Jak co roku większość referatów i posterów prezentowanych na konferencji została opublikowana w monografii zatytułowanej „Wylęgarnictwo organizmów wodnych a bioróżnorodność”, do której odsyłam osoby

zainteresowane szczegółami wspomnianych powyżej doniesień.

Kończąc tę krótką notkę chciałbym podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w organizację tegorocznej konferencji, moderatorom poszczególnych sesji i osobom prezentującym referaty i postery. Słowa podziękowania kieruję do wszystkich uczestników i zapraszam na

kolejną konferencję, tym razem w kwietniu 2015 roku. Bieżące informacje o tym wydarzeniu będą zamieszczane na stronie internetowej projektu www.wylegarnia.infish.com.pl, a także w kolejnych numerach Komunikatów Rybackich.

Zdzisław Zakęś,
Zakład Akwakultury, IRS Olsztyn

Czeskie rybactwo naszymi oczami

Dobrze uczyć się od innych, a jeżeli już się uczyć to od najlepszych. Taką to rybacką wiedzę i umiejętności przekazują giżyckim uczennicom i uczniom Zespołu Szkół Kształtowania Środowiska i Agrobiznesu prawdziwi mistrzowie w fachu, zagraniczni partnerzy - Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína, Třeboň na wielkich stawach Rybářství Třeboň Hld. a.s. w rejonie czeskokobudziejowickim w południowych Czechach.

Straż jest efektem realizacji projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz dziesięcioletniej współpracy i wzajemnych kontaktów obu szkół. Stażyści po zapoznaniu się z organizacją Holdingu Trebońsko Rybarstvi S.A. wykonują prace w wylęgarni ryb, karmią ryby w stawach, szyją sieci, a co najciekawsze odławiają ryby towarowe – karpie i inne gatunki ze stawów towarowych.

Taka praktyka jest okazją do przyjrzenia się czeskiemu rybactwu karpowemu. Pierwsze wrażenie robi wielkość gospodarstw, które nie uległy rozdrobnieniu, są one duże lub nawet bardzo duże. Posiadają wszelkie możliwe środki i obiekty do produkcji ryb, własne duże wylęgarnie, przetwornie, sklepy rybne, bogaty park maszynowy. Dobrze zorganizowana jest praca czeskich rybaków, nie ma tu pośpiechu, pracy ponad siły po 12 i więcej godzin na dobę. Wystarczy być przy odłowie stawów towarowych, dużych stawów po 300-400 ha, choć metoda odłowu nie zmieniła się tu od wieków, nadal podstawowym narzędziem jest wielki czeski „nevod“, to stopień nasycenia sprzętem mechanicznym i organizacja pozwala złowić nawet 150 ton dziennie przy niewielkim

Fot. 1. Odklejanie zapłodnionej ikry karpia w 0,2% roztworze mleka. Prace stażystów nadzoruje młody specjalista ds. rybactwa ze strony czeskiej.

Fot. 2. Selekcja tarlaków karpia.

Fot. 3. Jesienny odłów stawów towarowych.

wkładzie pracy fizycznej. Ryby latem karmi się z łodzi szczelinowych, na każdym stawie stoją silosy paszowe, a do kormoranów strzela się przez cały rok. Do tego za oddany do dyrekcji gospodarstwa dziób tego ptaka rybak otrzymuje gratyfikację.

Być czeskim rybakim to duma i honor, ustawicznie dba się o wychowanie i wykształcenie młodych, nowych pracowników, w czym wydatnie pomagają rybackie gospodarstwa. Ogólnie można stwierdzić u czeskich rybaków duży optymizm i zadowolenie, pomimo ich niełatwej przecież profesji.

Staż który realizujemy ma na celu umożliwienie uczniom Technikum Rolniczego i Technikum Agrobiznesu

Fot. 4. Sortowanie ryb podczas odłowy stawów towarowych.

uzyskanie dodatkowej kwalifikacji zawodowej - rybak stawowy i jednocześnie wprowadzenie absolwentów posiadających tę kwalifikację na polski rynek pracy. Aktualnie

w Polsce trwa kilkuletnia przerwa w napływie nowych wykwalifikowanych kadr do branży rybackiej.

Pomimo braku naboru uczniów rybactwa do szkoły w Giżycku nadal będziemy organizować z partnerami czeskimi ciekawe szkolenia i spotkania. Czesi, a zwłaszcza czescy rybacy to ludzie bardzo otwarci na nowe pomysły, życzliwi, weseli i pomocni w każdej sytuacji.

Andrzej Kowalski

Zespół Szkół Kształtowania Środowiska
i Agrobiznesu w Giżycku

Staż finansowany ze środków UE w ramach projektu „Staże i praktyki zagraniczne dla osób kształcących się i szkolących zawodowo” realizowany w ramach działania 3.4.2 POKL na zasadach Programu *Uczenie się przez całe życie – Leonardo da Vinci – Projekty mobilności – IVT*

Nowości Wydawnictwa IRS ♦ Nowości Wydawnictwa IRS

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Wylęgarnictwo organizmów wodnych a bioróżnorodność – Red. Z. Zakęś, K. Demśka-Zakęś, A. Kowalska. Wyd. IRS, Olsztyn, 2014, 332 s.

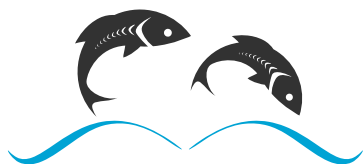
Książka ukazała się w ramach realizacji V etapu operacji „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchowu organizmów wodnych”, współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej z funduszu Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (Umowa nr 00002-61720-OR1400001/10)

Początkowo podstawę działalności wylęgarnictwa stanowiły dzikie tarlaki i pozyskane od nich produkty płciowe. Do dnia dzisiejszego sytuacja ta uległa tylko nieznacznej zmianie. Nadal gros ikry inkubowanej w polskich wylęgarniach pozyskiwane jest od dzikich reproduktorów. W wylęgarnictwie ciągle dominują dwa gatunki, tj. szczupak (*Esox lucius*) i sielawa (*Coregonus albula*), których ikra stanowi ponad 80% objęto-

ści jaj wszystkich ryb. O pewnych symptomach przeobrażenia się wylęgarnictwa może jednak świadczyć powolny, aczkolwiek systematyczny wzrost liczby rozmnażanych gatunków. O ile na początku lat 90. XX wieku inkubowano ikrę zaledwie kilku taksonów, o tyle obecnie można je szacować na ponad 20. Wzrasta też objętość ikry inkubowanej w polskich wylęgarniach tzw. nowych dla wylęgarnictwa gatunków. Warto zauważyć, że coraz częściej są to ryby bardziej cenne ekologicznie niż gospodarczo, a wylęgarnictwo staje się narzędziem utrzymywania, a czasami nawet wzbogacania bioróżnorodności ekosystemów wodnych. Sztandarowymi przykładami tejże, jakże istotnej, roli wylęgarnictwa są udane projekty restytucji gatunków ryb.

Pamiętajmy, że rozwój wylęgarnictwa należy rozważać na kilku płaszczyznach, np. technicznej, technologicznej, organizacyjnej i marketingowej. W każdym z tych obszarów kluczowym celem jest tzw. optymalizacja działań. W przypadku nowatorskich technologii produkcji materiału zarybieniowego nowych dla wylęgarnictwa taksonów w pierwszym rzędzie optymalizuje się wskaźniki ilościowe, np. przeżywalność i przyrosty ryb. Obecnie coraz częściej zwraca się również uwagę na tzw. biologiczną jakość materiału. Coraz większe znaczenie przypisuje się takim cechom, jak: zmienność genetyczna, szeroko rozumiany behawior, witalność i zdolność adaptacyjna. Bezsprzecznie są to wskaźniki szczególnie ważne w przypadku wsiedlania materiału zarybieniowego do wód otwartych. Problemy pro-środowiskowego przygotowania materiału produkowanego w obiektach wylęgarniczych są jednak dopiero identyfikowane, a ich rozwiązania należy szukać poczynając od etapu opracowywania protokołów rozradzania ryb w wylęgarniach, a na zastosowaniu odpowiednich i skutecznych technik transportu oraz zarybiania kończąc. Oczywistym jest, że prawdziwym weryfikatorem jakości materiału zarybieniowego jest samo środowisko, do którego on trafi. Pozyskanie informacji o efektach zarybień, czy też witalności i możliwościach adaptacyjnych ryb z wylęgarni nie jest jednak łatwe i do tej pory nie wymyślono lepszego narzędzia, jak znakowanie i zwroty poznakowanych ryb. [ze Wstępu]

Zdzisław Zakęś
Zakład Akwakultury IRS Olsztyn

Kodeks Dobrej Praktyki Rybackiej w Akwakulturze

Jak powstaje Kodeks Dobrej Praktyki Rybackiej?

Myśl o spisaniu zasad etycznych i merytorycznych pracy rybaka-hodowcy pojawiała się wielokrotnie w różnych kręgach naszej branży na przestrzeni lat. Z biegiem czasu, wraz ze zmieniającymi się okolicznościami i klimatem wokół rybactwa, zmieniał się też zakres potrzebnego kodeksu. Dziś jego opracowanie stało się wyzwaniem harmonijnego godzenia tradycji i wynikających z niej metod produkcji rybackiej, ze współczesnymi wymaganiami stawianymi akwakulturze. Dotychczasowy brak jednolitego dokumentu spajającego te elementy wielokrotnie sprzyjał zamętowi informacyjnemu, a przez to niewłaściwemu odbiorowi akwakultury. Zdarzały się też niejednokrotnie przypadki krzywdzących interpretacji praktyki rybackiej przez administrację.

Autorzy przygotowywanego właśnie kodeksu, oddelegowani przez kilka organizacji rybackich, podjęli się zadania dokonania syntezy najważniejszych elementów współczesnej akwakultury. Obszar zapisów kodeksu obejmuje tradycyjne rybactwo stawowe, jak i chów ryb łososiowatych. Ważne przy tym jest, że Kodeks w razie konieczności może być modyfikowany – skracany lub uzupełniany o nowe obszary.

Dokument ten nie jest oczywiście podręcznikiem rybactwa, ale też jest bardziej szczegółowy niż suche przepisy prawa. Zaproponowane zapisy powinny również sprawić, że prowadzenie gospodarstwa rybackiego stanie się bardziej usystematyzowane i łatwiejsze. Celem, który założyli sobie autorzy Kodeksu, jest stworzenie jednorodnej platformy informacyjnej odnośnie zasad prowadzenia działalności w zakresie akwakultury. Możliwe jest zatem wykorzystywanie zapisów Kodeksu zarówno jako swobodnego poradnika właściwego postępowania w gospodarstwie rybackim, jak i narzędzia komunikacji z konsumentami za pomocą mediów.

Bardzo istotnym elementem powstawania Kodeksu jest proces konsultacji merytorycznych z całym środowiskiem rybackim. Oczywiście jest, że im większe grono hodowców przyjmie ten dokument pozytywnie i będzie chciało go stosować, tym Kodeks będzie miał mocniejszą pozycję wewnątrz branży i na jej obrzeżach. Żeby dać możliwość zapoznania się z proponowanym Kodeksem, projekt trafił do wszystkich organizacji rybackich, a także został zamieszczony na ogólnodostępnych rybackich stronach internetowych. Po zakończeniu pierwszego, internetowego etapu konsultacji, w dniach 15-17 września 2014 r. zorganizowano ogólnopolskie spotkanie dla przedyskutowania szczegółów dokumentu. Oprócz części wykładowej, gdzie każdy z autorów przedstawił swój rozdział Kodeksu, odbyły się też spotkania warsztatowe w mniejszych grupach. To pozwoliło na wypracowanie wielu wniosków, a także uwzględnienie głosów i uwag rybaków. Po powstaniu kolejnej wersji Kodeksu, zostanie on przedłożony do ponownej akceptacji środowiska rybackiego, a następnie zgłoszony do MRiRW w celu wpisania do wykazu ministerialnych kodeksów.

„WYLĘGARNIA 2015”

23-24 kwietnia 2015 r.

Temat przewodni:

„Podchowy organizmów wodnych – osiągnięcia, wyzwania, perspektywy”

Organizatorzy:

- Instytut Rybactwa Śródlądowego im. St. Sakowicza w Olsztynie:
 - Zakład Akwakultury
 - Zakład Hodowli Ryb Jesiotrowatych

Uprzejmie zapraszamy na kolejną konferencję „WYLĘGARNIA” o tematyce związanej z zagadnieniami wylęgarnictwa organizmów wodnych. Tym razem spotkanie „Wylęgarnia 2015” planujemy zorganizować w dniach 23-24 kwietnia 2015 r., w Kazimierzu Dolnym (powiat puławski). Zorganizowanie konferencji jest jednym z elementów realizacji kolejnego, już VI (ostatniego) etapu operacji zatytułowanej: „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchowy organizmów wodnych”, współfinansowanej w ramach Programu Operacyjnego: „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (PO RYBY 2007-2013), Oś priorytetowa 3: *Środki służące wspólnemu interesowi*, Środek 3.1: *Działania wspólne*, Umowa nr 00002-61720-OR140001/10). Dotychczasowe, coroczne konferencje „WYLĘGARNIA” organizowaliśmy w terminie wrześniowym. Z uwagi na zapisy zawarte w PO RYBY 2007-2013 nasze ostatnie spotkanie zobligowani jesteśmy zorganizować w terminie wiosennym 2015 r.

Temat przewodni konferencji będzie dotyczył szeroko rozumianego zagadnienia podchowy organizmów wodnych. Preferowane będą opracowania kompleksowo traktujące problematykę podchowy danego gatunku/gatunków (w tym doniesienia o charakterze przeglądowym), a także te dotyczące wyników prac hodowlanych z najmłodszych stadiami rozwojowymi organizmów wodnych. Oprócz tematu przewodniego prezentowane będą inne, ważne dla sektora wylęgarnictwa zagadnienia.

Jak zwykle przewidujemy zorganizowanie 3 sesji referatowych i jednej plakatowej. Czas każdego referatu nie może przekraczać 20 minut (razem z dyskusją). Prosimy o zgłaszanie tytułów proponowanych doniesień z zana-

zieniem preferowanej formy ich prezentacji (referat lub poster). Informacje te prosimy przesyłać **do 31 października 2014 r.** drogą elektroniczną na adres: agata-kow@infish.com.pl. **Organizatorzy rezerwują sobie prawo wyboru doniesień.** Priorytetowo będą traktowane doniesienia mieszczące się w obszarze tematu przewodniego, a szczególnie te o *stricte* aplikacyjnym charakterze.

Teksty prac prosimy przesyłać w formie elektronicznej (pliki tekstowe przygotowane w programie Word, rysunki w programie Excel lub Statistica, wysokiej jakości fotografie w plikach z rozszerzeniem .jpg lub .tif). Wraz z tekstem pracy prosimy o przesyłanie załączników zawierających rysunki, tabele i fotografie w formatach plików z oryginalnymi rozszerzeniami (rysunki, fotografie i tabele nie powinny być wklejone w tekst pracy). Prace należy przesyłać w nieprzekraczalnym terminie **do 30 listopada 2014 r.**, na adres: zakes@infish.com.pl. Maszynopisy, podobnie jak w latach poprzednich, muszą być przygotowane w sposób zgodny z wymaganiami stawianymi autorom nadsyłającym prace do redakcji *Archives of Polish Fisheries* (szczegóły dostępne na stronie www.infish.com.pl). Przesłane opracowanie musi zawierać **streszczenie składające się z 150-200 słów. W przypadku, gdy nadesłana praca nie będzie spełniała ww. wymagań nie zostanie ona poddana pracom redakcyjnym.**

Rejestrację uczestników konferencji planujemy rozpocząć w środę 22 kwietnia 2015 r. od godz. 15.00. Nasze spotkanie zakończymy w piątek 24 kwietnia 2015 r. po obiedzie. Dalsze, bardziej szczegółowe informacje o konferencji będzie można znaleźć w kolejnych numerach Komunikatów Rybackich, a także na stronie internetowej projektu: www.wylegarnia.infish.com.pl. Link do tej strony znajduje się też na stronie internetowej IRS Olsztyn: www.infish.com.pl.

Serdecznie zapraszamy do udziału,

za Komitet Organizacyjny:

prof. dr hab. Zdzisław Zakęś,
Zakład Akwakultury,
ul. Oczapowskiego 10, 10-719 Olsztyn,
tel. 89-5240171,
zakes@infish.com.pl